

Ken Verhoeven
Congé casanier
trampoline
07.01.2017 – 28.01.2017

Niets had zijn val afgeremd. Toen hij wakker werd en het maanlicht zag doorheen de opening zo'n zes meter boven zijn hoofd, begreep hij vrij snel dat hij verschillende uren buiten bewustzijn moest zijn geweest. Nadat hij zeker was dat hij niets gebroken had, was zijn eerste reflex zijn smartphone te nemen om het uur te lezen. Het waren niet zozeer de cijfers op het touchscreen die hem verontrustten, maar wel het feit dat er totaal geen telefonisch bereik was. Hij zat vast in een grot waarvan hij de wanden niet kon zien in het donker. Hij zocht zijn zaklamp in zijn rugzak en begon een plek te zoeken waar hij bereik had. Dankzij de lichtstraal werd hij zich al gauw bewust van de enorme omvang van de spelonk waarin het ongeluk hem had gestort. Na een kwartier vruchteloos proberen te bellen, voelde hij enkele zweetdruppels over zijn voorhoofd parelen. Een nieuw gevoel overmande hem: een instinctieve angst van totale verlatenheid.

Om zich niet over te leveren aan paniek, nam hij enkele voornemens om zich gerust te stellen. Hij zou zijn energie niet verspillen door 's nachts te schreeuwen in de hoop de aandacht te trekken van een hypothetische voorbijganger. Hij had gekozen om alleen een wandeling te komen maken in deze verloren uithoek in de natuur omdat het er zo ongerept en verlaten was, ver van alle menselijke activiteit. De kans dat iemand anders er zou gaan wandelen was gering, om niet te zeggen onbestaande. In een vlaag van misantropie die hem soms overviel, had hij beslist om niemand op de hoogte te brengen van zijn plannen. Hij had ook tegen niemand gesproken sinds hij het station had verlaten, zo'n 30 kilometer verderop. Iedereen had het recht te verdwijnen. De politie zou er hoogstwaarschijnlijk niet in slagen om zijn naasten gerust te stellen met zoekacties. Het was een naald in een hooiberg. Hij dacht dat slaap raad zou brengen en stelde de gladde kalk ondergrond van de grot op prijs. Hij zette zijn gsm af voordat hij in slaap viel in een overlevingsdeken. Hij was niet bang voor de koude of de vochtigheid, maar het idee van een bescherming stelde hem enigszins gerust.

Zoals elke weekdag werd hij wakker om 6.30 uur, waarna hij normaal zijn ontbijt nam en naar zijn werk vertrok. Pas op dat moment voelde hij de honger knagen. Helder bij geest maakte hij de inventaris van zijn proviand. In plaats van zich snel te laten overmannen door de honger organiseerde hij het rantsoen van zijn voeding om op krachten te kunnen blijven gedurende verschillende dagen. Hij hoopte dat het insijpelende water dat hij had gezien tijdens zijn eerste verkenning van de grot voldoende zuiver zou zijn zodat hij gespaard zou blijven van hydratatieproblemen. Tijdens die zuinige maaltijd waarbij hij een bedorven peer at, dacht hij aan de groep kinderen die tijdens de Tweede Wereldoorlog een grot ontdekt hadden waarvan de muren bedekt waren met prehistorische schilderijen. Hij kon zich er niet van weerhouden opnieuw te hopen. Zelfs als het onmogelijk was om uit de grot te raken via het gat waarin hij was gevallen, was het mogelijk dat er nog een andere opening was elders. Hij besliste op verkenning te gaan in wat hij als troost zijn nieuwe thuis noemde.

Sinds zijn universitaire studies had hij steeds in bescheiden appartementen gewoond met een beperkte oppervlakte. Toch had hij er steeds erg op gestaan om inval van daglicht te hebben. Hij had zelfs woningen geweigerd waar geen enkele zonnestraal de kamers inviel. De grot bestond uit verschillende ruimten die met elkaar in verbinding stonden door min of meer brede gangen. Overal was er zuurstof maar het zonlicht kon via geen enkele opening binnendringen. Op het einde van de eerste dag stond het vast: er bestond geen enkele andere in- of uitgang dan het gat waardoor hij gevallen was. Om niet helemaal wanhopig te worden, besliste hij na zijn magere ochtendlijke maaltijd zijn zakmes te gebruiken om op de wanden een schematisch plan van de grot te krassen. Uiteindelijk deed hij het niet, terwijl hij dacht aan diegenen die in een min of meer nabije toekomst zijn lichaamsresten zouden terugvinden. Welke scenario's zouden ze bedenken bij het terugvinden van zijn dode lichaam, zijn materiaal en zijn gravures op steen? Zou hij de Ötzi van de 21ste eeuw zijn? En zoja, had hij er dan geen plezier in, in al zijn tegenslag, de mogelijke pistes in de war te sturen?

Hij was altijd gefascineerd geweest door de onmogelijkheid van de wetenschap om met zekerheid de betekenis en de rol vast te leggen van de prehistorische rotsschilderingen en -gravures. Hij werd vrolijk van wat de impact zou zijn, moest het merendeel van de context verdwijnen ten voordele van

een louter esthetische beleving van de muurschilderingen. Hij wilde er meteen aan beginnen maar bedacht zich. Uiteindelijk was hij niet gehaast. Hij voelde zich als een terdoodveroordeelde in zijn cel en wilde liever de tijd nemen om na te denken in plaats van muroppervlakte te verknoeien. Zijn eerste en laatste kunstwerk zou zijn meesterwerk worden, waarvan niemand ooit de schets zou vinden.

De tweede nacht verliep minder vredig dan de voorgaande. Hij dacht voortdurend aan wat hij de volgende ochtend zou krassen in het licht van zijn zaklamp. Nadat hij verschillende opties had overwogen, van een ambitieus figuratief fresco tot de redactie van een poëzietekst, bedacht hij dat zijn teken- of schrijftalent hem niet de nodige voldoening en bewondering zou verschaffen. Hij bleef maar beter trouw aan wat hij was geweest: een ingenieur van de 21ste eeuw, die aluminium profielen moest uittekenen voor allerlei deuren en ramen. Enkel iemand met dezelfde vakkennis als hij zou in de grafische abstractie van rechte en kromme lijnen profielen ontwaren in plaats van pakweg een kabbalistisch geschrift. Hij bleef inwendig glimlachen toen hij dacht aan de mogelijke colloquia van wetenschappers die gretig de verborgen boodschappen zouden proberen te achterhalen in het kluwen aan gekraste tekens.

De realisatie van de gravures vergde veel moeite. De kalkoppervlakte was zacht op sommige plaatsen maar hard op andere. Om de batterijen van zijn lamp te sparen, besliste hij blindelings te werken. Zijn ogen waren gewend geraakt aan de duisternis en hij zag zich voortaan als een kunstenaar met uitstekend nachtzicht. Hij kon geen afstand nemen zoals een schilder in zijn atelier, om de vooruitgang van zijn werk te aanschouwen. Zien was voor hem geen noodzakelijke voorwaarde meer voor een precies zicht. Om hoger te kunnen werken, stapelde hij rotsen op elkaar die hij had gevonden in één van de holtes van de grot. Hij was erin geslaagd een hoopje te creëren van een goede meter hoog, dat hij regelmatig maar met veel moeite verplaatste. Op het einde van de dag, verlichtte hij met de vlam van zijn aansteker meer dan tweehonderd motieven op bijna vijfentwintig vierkante meter. Hij raakte ontroerd bij de gedachte aan de mensen die hem in dit werk bij fakkellicht waren voorgegaan drieduizend jaar geleden. Voor dat hij neerviel van vermoeidheid en in slaap viel, nam hij enkel nog de tijd om de blaren van zijn handen open te pulken.

De pijn in zijn handpalmen 's ochtends deed hem nadenken over een andere methode om zijn activiteit verder te zetten. Hij genoot van de maaltijd die hij de vorige avond opgespaard had en bedacht een nieuw project dat dynamischer was en misschien minder moeizaam. Hij wilde het niet realiseren in dezelfde ruimte om een stilistische confrontatie te vermijden. Omdat de andere zalen van de grot niet verlicht waren, moest hij werken in een nog sterkere duisternis. Het plan was eenvoudig. Opnieuw wilde hij sporen achterlaten : deze keer niet door materie weg te nemen van de muren maar door er kleur op aan te brengen. Omdat de wanden van de derde ruimte een lichte okerkleur hadden, bracht hij de eerste uren van de dag door met het maken van een donkere modder. Hiervoor mengde hij het insijpelende water met gedroogde humus die hij had gevonden tijdens zijn eerste verkenning.

Nadat hij van zijn overlevingsdeken een knapzak had gemaakt gevuld met modder, haalde hij de das van zijn werkkostuum uit zijn rugzak en bond hij ze stevig vast aan zijn zaklamp. Op die manier had hij een zweep die hij in de modder drenkte en tegen de wanden sloeg. Hij creëerde er niet alleen een abstracte compositie mee, maar verloor zich ook van zijn woede en wanhoop. Niets deed hem meer deugd dan de woeste ontlading van zijn bewegingen: het bracht hem in een fysieke en spirituele trance. Hij trok zijn kleren uit om het zweet nog beter te voelen op zijn lichaam en te genieten van de absurditeit van de situatie: een beschaafde man die was teruggevallen op een primitieve staat. Tijdens één van zijn wandelingen om zich te bevoorraden met verse modder, gleden zijn blote voeten uit op een steen. Hij viel op zijn slaap en stond niet meer op: niets had zijn val afgeremd.